

ДО ПИТАННЯ ПРО СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ АВСТРАЛІЇ TO THE PROBLEM OF AUSTRALIAN HIGHER EDUCATION SYSTEM

**Пилаєва Т.В.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки, іноземної філології
та перекладу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця**

В статті розглядаються деякі аспекти розвитку вищої освіти Австралії. Метою статті є з'ясування особливостей виникнення, розвитку та системи вищої освіти Австралії. Встановлено, що вища освіта країни бере початок у 1850 р., коли було відкрито перший університет у м. Сідней. До початку Першої світової війни кожен штат країни мав свій університет. Акцентовано увагу на тому, що з початку свого існування австралійські університети мали світську орієнтацію та незалежність від релігійних установ. Відмічено, що бурхливий розвиток вищої освіти почався з середини ХХ ст. Розглянуто послідовність виникнення нових типів навчальних закладів. Акцентовано увагу на процесі реформування освіти наприкінці 80х рр., та керуючий ролі уряду країни в цьому процесі. Висвітлено організаційно-педагогічну структуру університетів. Виявлено, що якість навчання в цілому визначається за допомогою акредитації закладів освіти і навчальних програм. Встановлено, що якість вищої освіти Австралії здійснює організація, під назвою TEQSA. Розглянуті сім необхідних пунктів щодо оцінювання якості надання освіти. Відмічено, що вища освіта в Австралії є багатоступінчатою та розглянуто основні академічні кваліфікації в країні. Розглянуто систему прийому до закладів вищої освіти та вимоги університетів до майбутніх студентів, крім того, акцентовано увагу на дотриманні правила регіонального прийому до закладів вищої освіти. Розглянуто деякі аспекти інтернаціоналізації вищої освіти та співробітництво Австралії та Азіатсько-Тихоокеанського регіону в сфері освіти. Надано статистику щодо кількості студентів, їх працевлаштування, доходів країни від надання освітніх послуг іноземним громадянам тощо. Зроблено висновок про те, що вищій освіті Австралії, яка базувалась на принципах британської системи, притаманні висока

якість викладання, інтернаціоналізація, гуманізація освіти, самостійність студентів та значний акцент на наукові дослідження.

Ключові слова: вища освіта, Австралія, історія та розвиток вищої освіти, реформування, акредитація, інтернаціоналізація.

The article deals with some aspects of Australia's higher education development. The purpose of the article is to find out the peculiarities of the emergence, development and higher education system of Australia. It was found that the country's higher education started in 1850, when the first university in Sydney was opened. Before the outbreak of World War I, each state had its own university. Attention is drawn to the fact that Australian universities have had a secular orientation and independence from religious institutions since their inception. It is noted that the rapid development of higher education began in the middle of XX century. The sequence of emergence of new types of educational institutions is considered. The emphasis is done on the process of education reform in the late 1980s, and the leading role of the country's government in this process. The organizational and pedagogical structure of universities is highlighted. It is revealed that the quality of education is generally determined by accreditation of educational institutions and training programs. The quality of Australia's higher education is provided by an organization called TEQSA. The seven necessary points for assessing the quality of education are discussed. It is noted that higher education in Australia is multistage and the main academic qualifications in the country are discussed. The system of admission to higher education institutions and the requirements of universities for prospective students are considered. attention is paid to adherence to the rules of regional admission to higher education institutions. Some aspects of the internationalization of higher education and the cooperation of Australia and the Asia-Pacific region in the field of education are considered. Statistics on the number of students, their employment, income of the country from the provision of educational services to foreign citizens is provided. It is concluded that higher education in Australia is based on the principles of the British system, and it has high teaching quality, internationalization, humanization of education, student independence and a strong emphasis on research.

Keywords: higher education, Australia, history and development of higher education, reforms, accreditation, internationalization.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Вища освіта Австралії це доволі молода, але дуже потужна структура, яка пройшла складний шлях за 170 років свого існування. Зараз Австралія займає одне з провідних місць в наданні освітніх послуг, як для своїх громадян, так і представників багатьох інших країн. Вища освіта Австралії привертає увагу з огляду на високу якість

підготовки спеціалістів, мультикультурність та індивідуалізацію навчального процесу.. Одним із найбільш пріоритетних напрямків державної політики Австралії протягом останніх десятиліть стала освіта. Тому досвід розвитку вищої освіти Австралії може бути цікавим для України, яка наразі йде шляхом реформування освіти та входження до світового освітнього співтовариства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення досвіду вищої освіти Австралії з кожним роком знаходить все більше відображення в публікаціях вчених різних країн. Деякі аспекти педагогіки Австралії на пострадянському просторі розглядались у роботах І. Балицької, А. Волкової, В. Гарової, С. Голерової, К. Ейхбаум, І.Майорової, О. Мосолової, О. Пулінець, С. Строкової, але важливо відзначити, що систему вищої освіти Австралії вітчизняні вчені практично не розглядали. Тому ми вдалися до дослідження австралійської науково-педагогічної літератури щодо історії розвитку вищої освіти Австралії та особливостей національної підготовки спеціалістів.

З огляду на актуальність проблеми **метою статті** є з'ясування особливостей розвитку та системи вищої освіти Австралії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Комплексних наукових досліджень, предметом яких є система вищої освіти Австралії нами не виявлено.

Виклад основного матеріалу. Розвиток вищої освіти в Австралії пов'язаний з діяльністю англійських колоністів, які потрапили в країну у 1788 р. Ідея університету була завезена до країни разом із парламентом і поліцією, мовою і традиціями. Цей колоніальний спадок мав британський характер. В результаті бурхливого розвитку економіки і культурного життя вже в середині XIX ст. були відкриті перші університети – в містах Сідней у 1850 р. та Мельбурн у 1853 р. Пізніше було створено ще два університети, у м. Аделаїда (1874 р.) та на о. Тасманія (1890 р.) [6]. Основними характерними рисами розвитку університетів цього періоду були: виключно британська орієнтація освіти з точки зору організації та змісту навчання в університетах; їх повна ізольованість один від одного, а також нечисленність контингентів, що становила кілька десятків студентів .

З цього часу почала активно формуватися система вищої освіти країни, «образ» та традиції австралійського університету були сформовані в другій половині XIX ст. З часу свого заснування, австралійські університети сприйняли та почали активно впроваджувати прогресивні тенденції освіти, які виникли в цей період в ряді європейських країн. Так, жінки отримали право навчатися в університеті вже в 1874 р., стала впроваджуватись вечірня

та заочна вища освіта, в змісті навчання перевага віддавалась професійній і прикладній орієнтації в порівнянні з пануванням «вільних мистецтв» в університетах Європи. Інженерні курси навчання виділились в окремий напрямок університетської освіти вже 60-х роках XIX ст. З самого початку свого існування австралійські університети мали світську орієнтацію та незалежність від релігійних установ, що значно вирізняло австралійські університети від університетів Європи і США [6].

Університети Австралії були центрами освіти і культурного життя в своїх штатах. В університетах проводилась підготовка вчителів середніх шкіл та фахівців з різних галузей відповідно до потреб економічного розвитку країни. В першій половині XX ст. австралійські університети підтримували тісний взаємозв'язок з англійськими університетами, які командували до Австралії свої педагогічні кадри, а також здійснювали післядипломну підготовку австралійських випускників [3].

Бурхливий розвиток вищої освіти почався з середини XX в. В період з 1946 р. по 1980 р. в країні відкрилось 13 нових університетів, чисельність студентів вищих навчальних закладів зросла в 6 разів, збільшившись з 25,5 тис. до 163 тис. Серед нових університетів були технологічні університети, які створювалися в передмістях головних міст штатів та отримали в Австралії назву «приміські університети». Наступний вид університетів, так звані регіональні університети, організовувались в віддалених місцевостях.

В середині XX ст. на Австралійську вищу освіту великий вплив мали американські дослідницькі університети, в результаті чого вперше було виділено кошти на організацію наукових досліджень в рамках університетів, було запроваджено навчання на ступінь доктора філософії, створено національний університет Австралії 1946 р., орієнтований на наукові дослідження.

У 60-х роках виник новий тип навчальних закладів – коледжі підвищеного навчання (Colleges of Advanced Education), які здійснюють підготовку середнього технічного персоналу в сфері державного управління та для промислового сектору.

На початку 70-х років в Австралії з'явилися коледжі технічної і безперервної освіти (Colleges of Technical and Further Education). Ці навчальні заклади мали широку професійну орієнтацію, а також спеціалізацію в галузі освіти дорослих.

Таким чином, в другій половині XX ст. в Австралії в сфері після середньої освіти сформувалася бінарна система навчання: з одного боку – університети, з іншого – система коледжів, яка включала в себе коледжі підвищеного навчання, коледжі технічної і безперервної освіти, які займали

проміжне положення між середніми школами та університетами. Однак в результаті збільшення попиту на університетську освіту вже до кінця 70-х років 70% всіх коледжів підвищеного навчання мали післядипломні рівні підготовки (крім присудження ступенів доктора наук), що фактично зробило їх вищими навчальними закладами.

Наслідуючи британську академічну традицію, австралійські університети розвивалися як автономні установи. З середини ХХ ст. бюджет університетів не витримував різкого збільшення чисельності студентів, в результаті чого, з введенням федеральних програм університетського фінансування, значно посилювався вплив федерального управління на їх діяльність. Але до початку 80-х рр. роль університетів зводилась лише до розвитку інтелектуального та духовного потенціалу суспільства. Університети довгий час залишалися осторонь від вирішення найважливіших економічних завдань загальнодержавного значення. У зв'язку з цим з середини 80-х років федеральним урядом було проведено низку реформ в сфері освіти, і університетської зокрема, спрямованих на збільшення вкладу вищих навчальних закладів в вирішення соціальних економічних проблем країни. Програма реформ торкнулася різних сторін діяльності університетів – наукових досліджень, фінансування, прийому до вищих навчальних закладів, організації і змісту навчання тощо.

Головна роль в управлінні вищою освітою належить урядам штатів. Всі університети країни, крім Національного університету Австралії, засновані парламентами своїх штатів. Національний університет Австралії заснований з санкції федерального парламенту.

Кожен штат має своє міністерство освіти на чолі з міністром, на якого покладено головну відповідальність за стан і розвиток освіти на всіх рівнях в межах даної адміністративної одиниці. На федеральному рівні, після ряду реорганізацій, управління вищою освітою здійснює міністерство працевлаштування, освіти і підготовки кадрів, засноване в 1987 р, Рада з питань вищої освіти, Австралійський комітет віце-канцлерів тощо. В сферу компетенції цих установ і організацій входить вирішення проблем фінансування закладів вищої освіти, а також розробка політики в галузі вищої освіти в загальнонаціональному масштабі.

Структура університетів Австралії формувалася історично. Так, шість найстаріших університетів штатів мають у своїй основі факультети, які включають декілька департаментів, а також коледжі. До складу університетів, створених в 60-х роках, входять так звані школи, що представляють собою вищі навчальні заклади, які спеціалізуються у будь-якій галузі знання і має, як правило, післядипломні рівні підготовки. На

відміну від факультетів, які входять до складу університетів, школи мають більш незалежний статус. Особливу структуру має Національний університет Австралії, до складу якого входять факультети та дослідні школи, а також дослідницькі центри і лабораторії, консультативні центри та центри безперервної освіти, дослідні інститути.

В університетах головним керуючим органом є сенат або рада університету, очолювана канцлером, як правило, одним з видатних громадських діячів штату. До складу сенату входять виборні представники від викладачів, студентів, а також випускники даного університету, члени уряду штату, видатні бізнесмени і підприємці. Реальним керівником університету є віце-канцлер, який в найстаріших університетах обирається довічно. Всією академічною діяльністю управляє академічна рада університету.

Якість навчання в цілому визначається за допомогою акредитації закладів освіти і навчальних програм. Однак серед університетів існує історично сформована ієрархія, на чолі якої знаходяться найстаріші ЗВО, створені ще в другій половині XIX і початку XX ст.: це університети міст Сідней, Мельбурн, Аделаїда, штатів Тасманія, Квінсленд і Західна Австралія, до яких належить з точки зору престижності і Національний університет Австралії. Університети цього рангу є центрами підготовки науково-педагогічних і дослідницьких кадрів для інших ЗВО країни, в них зосереджені найбільш сильні наукові школи, сконцентровані основні фундаментальні дослідження.

На нижчому щаблі стоять університети технічного профілю, створені в 40-50-і роки, які спеціалізувалися на підготовці висококваліфікованих інженерів і дослідників в галузі новітніх напрямків науки і техніки. Створені в 60-70-х роках приміські та регіональні університети місцевого значення розташовуються на самому низькому ступені з точки зору академічної престижності, проте їх соціальна значущість оцінюється дуже високо, оскільки вони чуйно реагують на запити і потреби місцевої влади та жителів штату у вищій освіті, надаючи можливість навчання по самому різноманітному спектру навчальних програм.

У той же час слід зазначити, що політика федерального уряду в галузі структурної реорганізації системи вищої освіти спрямована на нівелювання ієрархії університетів і коледжів з метою досягнення високого рівня і якості навчання в усіх ЗВО. Використовуючи фінансові важелі, федеральний уряд надає підтримку ЗВО, які досягли високого рівня навчання, незалежно від їх статусу. Реформа передбачає при структурній уніфікації університетів і

коледжів ввести їх диверсифікацію за профілем навчання, цільовим установкам, напрямку наукових досліджень тощо.

В Австралії існують два види програм вищої освіти: а) ті, які пропонуються інститутами (державними та приватними) та промисловістю для професійної освіти; б) курс вищої освіти, який пропонується університетами.

Університети Австралії мають міжнародну репутацію закладів освіти, які надають високоякісні освітні послуги та проводять наукові дослідження світового рівня, завдяки академічному складу спеціалістів, яких набирають на роботу як в Австралії, так і по всьому світу.

Вища освіта в Австралії є багатоступінчатою. Університети та інші заклади вищої освіти, надають студентам програми, які направлені на отримання ступеня бакалавра та низки інших наукових ступенів. Деякі університети також надають скорочені курси для студентів останнього курсу за корпоративними програмами. Зараз в країні налічується 1,313,776 студентів, причому 25,1 % закордонні [8]. Основою вищої освіти Австралії є бакалавріат. Ступінь бакалавра присвоюють студентам, які пройшли 3-річний курс навчання, хоча існують деякі спеціальності зі строком підготовки бакалавра від чотирьох до шести років. Диплом бакалавра австралійського університету в усіх країнах вважається свідченням повної вищої освіти. Якщо студент провчиться додатковий рік або протягом трьох років проявить неабиякі здібності, він може претендувати на диплом бакалавра з відзнакою.

Магістерська програма освоюється за 2 роки. В системі вищої освіти Австралії налічується три види магістерських програм: професійна спеціалізація; професійна спеціалізація з захистом наукової роботи; та дослідницька робота з подальшим захистом виконаної наукової роботи.

Найвищим академічною кваліфікацією є ступінь доктора наук. В Австралії існують два типи докторських програм: перший з них аналогічний нашій аспірантурі, другий націлений на практичне застосування результатів досліджень. Ступінь доктора наук присуджується після глибокого вивчення теоретичного курсу і виконання науково-дослідної роботи. Все разом, включаючи дослідження, займають 3 роки [1].

Особливістю австралійської системи вищої освіти є розвинений сектор дистанційних програм: 10 з кожних 100 австралійських студентів отримують знання дистанційно [1].

Всього в країні налічується 40 університетів, два з них є приватними. В країні існує ще чотири автономних організацій, які надають вищу освіту, та близько 150 неавтономних організацій. Ці організації акредитовані в урядах

штатів та територій. Австралійські університети мають філіали в Малайзії, Сінгапурі, Південній Африці та В'єтнамі. Найбільш престижні вищі навчальні заклади Австралії складають "Групу восьми", дипломи яких високо цінуються серед роботодавців. До об'єднання увійшли наступні університети:

- Мельбурнський, який займає 36 місце у світовому університетському рейтингу та спеціалізується у викладанні природничих і медичних наук;
- Квінслендський, до складу університету входять інститути мозку, молекулярно-біологічних наук і нанотехнологій і біоінженерії;
- Австралійський національний, основними напрямками роботи якого є астрофізика і астрономія. Найбільша обсерваторія Австралії заснована на базі Дослідницької школи, створеної при університеті;
- Сіднейський, який входить до першої двадцятки кращих ВНЗ світу. Основними факультетами університету є гуманітарний, соціальний та природничий, медичний та факультет інформаційних технологій;
- університет Нового Південного Уельсу, в якому вивчають машинобудування і витончені мистецтва, право і антропогенне середовище;
- університет Західної Австралії, в якому студенти опановують знання з обчислювальної технології, математики, стоматології тощо;
- університет Монаш, що має власні центри досліджень газовидобутку і стовбурових клітин;
- університет Аделаїди, в якому навчаються майбутні нафтовики, машинобудівники і хіміки, ветеринари і психологи.

Всі організації Австралії, які надають вищу освіту, мають діючі механізми забезпечення якості їх курсів та освітніх послуг, які відповідають міжнародним стандартам. Австралійські університети, згідно з законодавством, засновані як автономні організації та вищим органом їх управління є рада Сенату. Приватні організації, які надають вищу освіту, повинні бути зареєстровані та мати програми навчання, затвердженні урядом країни.

В австралійських університетах не існує вступних іспитів. Отримання місця студента в університеті після закінчення школи цілком залежить від результату випускних іспитів, які відображаються в свідоцтві про закінчення школи (High School Certificate). Назва сертифікату може варіюватися в залежності від штату або території, але всі вони мають однакову силу для австралійських університетів. Правом вступу до ЗВО мають випускники повної середньої школи. Шкільний період навчання в Австралії включає 6 років початкової та 6 років середньої школи. Обов'язковий період навчання, з 6 до 16 років, збігається з закінченням неповної середньої школи. Поряд з

загальноосвітньою школою на середньому рівні діють і професійні школи (3-4 роки навчання), а також спеціальні професійні школи. Охоплення середньою освітою відповідної вікової групи становить 87% [2, с. 136].

Необхідно відзначити, що кожен штат має повну автономію стосовно видів і назв документів про закінчення повної середньої школи, змісту навчальних програм, а також вимог до випускних іспитів. Фактично з середини 60-х років середня освіта в кожному штаті знаходиться в стані перманентної реформи. структура навчальної програми досить мобільна, щоб забезпечити спеціалізацію учня в будь-якому обраному напрямку, особливо на останньому шаблі середньої школи.

В обов'язкові вимоги в кожному штаті включається тільки загальне число врахованих предметів, яке варіюється від 4 до 7, і загальна кількість так званих залікових одиниць. У ряді випадків може особливо обумовлюватися мінімальний обсяг підготовки з математики, природничих наук і іноземних мов. У навчальному плані курси, як правило, діляться на головні, відповідні напрямку спеціалізації, і другорядні, обсяг яких визначається в одиницях.

Регулювання академічних стандартів при повній свободі визначення змісту навчання забезпечується системою акредитації та реєстрації навчальних курсів у середній школі. Акредитація навчальних курсів по категорії вище простої реєстрації та визначає курси по рангах. Наприклад, для того щоб бути прийнятим до університету, необхідно мати певну кількість залікових одиниць за курси так званого третього рівня з великим об'ємом теоретичної підготовки.

У більшості штатів програми навчання для двох останніх років середньої школи складаються учнями спеціально, виходячи з подальших поглядів на навчання, тому що кількість залікових одиниць і ранг курсів для вступу до ЗВО в кожному штаті визначається окремо. У програми для тих, хто бажає продовжити навчання в університетах, як правило, включені такі предмети, як математика, природничі науки, англійська мова, суспільні науки, історія, географія. У деяких штатах документ про закінчення повної середньої школи видається без випускних іспитів.

В Австралії в цілому дотримуються правила регіонального прийому до закладів вищої освіти. У зв'язку з цим кожен ЗВО пред'являє свої вимоги до прийому студентів, спираючись на існуючу в цьому штаті систему оцінки знань випускників школи. В цілому для вступу до університету або коледжу підвищеного навчання необхідно мати документ про закінчення повної середньої школи (12 років навчання), в технічні коледжі приймаються особи з неповною середньою освітою.

Всі випускники школи, які бажають вступити до закладу вищої освіти, наприкінці 12-го року навчання повинні прийняти участь в тестуванні здібностей, який централізовано проводиться відповідною службою. Результати тестування передаються до обраного ЗВО, адміністрація якого приймає конкретне рішення про зарахування на навчання. При відборі студентів враховуються профіль підготовки і рівень поточної успішності учнів, шкільні характеристики. Важливо зауважити, що для дорослого контингенту абітурієнтів вимоги значно знижені і в разі відсутності достатньої академічної підготовки для них на базі університету організовуються підготовчі курси. В технічні коледжі прийом здійснюється як на базі неповної, так і повної середньої освіти, при цьому відсутності конкурсу оцінок.

Система професійної освіти і Австралії направлена на забезпечення студентів необхідними економіці спеціальностями, які визначають роботодавці. Студенти отримують кваліфікацію тільки після складання випускних іспитів. На сьогодні в державній системі професійної освіти налічується приблизно 1,7 млн. студентів, з них 418 тис. навчаються в рамках державної програми стимулювання навчання.

Урядом Австралії було затверджено Національну стратегію з працевлаштування, в рамках якої уряд співпрацює з провідними промисловими групами, з метою створення програм навчання, які відображають поточні та майбутні потреби промисловості. Уряд країни також заохочує програми підвищення кваліфікації для осіб більш старшого віку. Наприклад, за даними за 2010 р., 6 млн. осіб у віці 15-64 років, що складає 44 % осіб цього віку, отримали додаткову освіту. Слід зауважити, що значна частина осіб, які здобувають другу вищу освіту, перебувають у віковій групі осіб середнього віку (25-54 років) [5].

Значна частина осіб отримувала додаткову освіту в практичній галузі. Наприклад, 25% осіб отримували спеціальність менеджера з торгівлі, велика ж частина цієї групи (3/4) отримувала додаткову освіту в закладах вищої освіти. В цілому, протягом 1990-х рр. частка населення Австралії у віці 25-64 років, що мають професійну або вищу освіту, зросла з 46,5% до 51%. У грудні 2014 р ця цифра досягла 53,3% [5].

Уряд Австралії грає керівну роль у визначенні, а також просуванні національних стандартів і пріоритетів для студентів. Ключовими цілями є впровадження та використання передових найвищих стандартів освіти завдяки національній узгодженості та відповідальності, підвищення якості навчання, забезпечення безпеки системи навчання та забезпечення стандартів рівності доступу до освіти.

Якість вищої освіти Австралії здійснює організація, під назвою TEQSA (нова Рамка стандартів вищої освіти). Закон про TEQSA 2011 року заснував TEQSA та затвердив нормативну базу для австралійської вищої освіти, які прийшли на зміну Агенції якості австралійських університетів (AUQA) та низці національних протоколів, раніше прийнятих Радою австралійських урядів (COAG). Спочатку робота TEQSA була зосереджена на регулюванні і якості освіти, зараз його повноваження звужені в першу чергу до регулюючої функції.

Існують сім необхідних пунктів щодо оцінювання якості надання освіти: кількісні показники залучення студентів; навчальне середовище; викладання; науково-дослідницька робота; забезпечення інституційної якості, управління та підзвітності; представництво; управління інформацією. Вони охоплюють усі аспекти діяльності університету, включаючи основні види діяльності – освіти та дослідження. Крім цього велика увага приділяється захисту студентів, у тому числі студентів-дослідників, а отже, на ефективній навчальній практиці від вступу до університету до отримання навчального ступеню. Що стосується дослідницької роботи, то увага приділяється ґрунтовному та етичному проведенню досліджень [7].

Федеральний уряд Австралії несе первинну відповідальність за фінансування сектору вищої освіти. Крім цього на уряди штатів і територій покладена відповідальність за розвиток сектора професійного навчання. Таким чином, система освіти і підготовки кадрів в Австралії є предметом постійного контролю з боку уряду, промисловості та інших професійних об'єднань, підтримки і поліпшення її вже високих стандартів. Гарантію високих стандартів освіти в Австралії є тісна взаємодія між системою освіти і урядом Австралії, а також урядами штатів і територій. Завдяки цій взаємодії в країні існує національно сумісна система стандартів, яка стосується затвердження, перевірки, зовнішнього моніторингу та незалежного аудиту якості освітніх послуг [2, с.139].

Австралія є однією з світових країн-лідерів, що надають освітні послуги для іноземних студентів, включаючи вивчення англійської мови. Більш ніж 400 тис. студентів з більше ніж 200 країн світу отримують освіту в Австралії щороку. З них більше 300 тис. осіб навчаються на короткострокових курсах.

Сектор міжнародної освіти Австралії є найбільшим експортним сектором послуг, який приносить в економіку країни 11,7 млрд. дол. За даними за 2006-2007 рр., Австралія була кращим вибором для іноземних студентів з багатьох країн, а також була третім найбільш популярним англійським напрямком для навчання іноземних студентів. Як експортна

стаття, освіта іде на рівні продажу пшениці і дає Австралії доходів більше, ніж традиційна торгівля вовною. За прогнозами спеціалістів до 2025 року цей сектор економіки принесе до казни держави не менше ніж 38 млрд. австралійських доларів і вийде на перше місце за прибутковістю серед індустрії сервісу, залишаючи позаду навіть туризм [1]. У 2020 р. приблизно 758,154 з 198 країн було внесено до списку австралійських студентів, включаючи 5 тис. осіб, які отримують заохочувальну стипендію уряду Австралії [8]. Країна пропонує іноземним студентам приблизно 26 тис. курсів в більш ніж 1200 університетах, коледжах і школах. Найбільш популярними напрямками освіти є отримання ступеня бакалавра та магістра, короткострокові курси та інтенсивні курси англійської мови. Зауважимо, що 75 % закордонних студентів є вихідцями з країн Азії, але країни Середнього Сходу, Південної Америки і Африки також є джерелом іноземних студентів, чисельність яких швидко зростає. Іноземних студентів приваблюють високі стандарти освіти в Австралії, доброзичлива атмосфера і диверсифіковане суспільство.

Школи навчання англійської мови в Австралії забезпечують широке розмаїття навчальних програм, починаючи з короткострокових курсів для студентів, які відвідують країну на канікулах, до формальних курсів з підготовки мовних фахівців по всьому світу. Студенти приїжджають в Австралію вивчати англійську мову для академічних та практичних цілей або з особистих причин.

На австралійських веб-сайтах оприлюднюється повна інформація стосовно курсів, установ та можливостей, відкритих для іноземних студентів. Для комфортного доступу, веб-сайти оформлюються на декількох мовах. Наприклад, в 2019 р., відповідно до даних організації «Міжнародна освіта в Австралії» (AustralianEducationInternational), найбільша кількість іноземних студентів прибула з наступних країн: Китай (212,264), Індія (115,607), Непал (53,723) Бразилія (27,366) В'єтнам (26,050) [8].

Австралія забезпечує стипендії студентам з Азіатсько-Тихоокеанського регіону, в т.ч. в рамках так званої «Винагороди за старанність», яка присуджується Міністерством освіти, зайнятості та трудових відносин і Відділом стипендій та нагород Австралії. Завдяки «Винагороді за старанність» для австралійців відкриваються можливості займатися дослідженнями, навчанням або професійним розвитком закордоном [2, с.140].

Завдяки давній традиції прийому студентів з-за кордону, в Австралії відпрацьовані декілька схем, які дозволяють гарантовано вступити до

потрібного закладу вищої освіти. Наприклад, одна з них пропонує інтенсивне навчання в рамках дипломної річної програми з переходом на другий курс університету відразу після її закінчення. Для випускників шкіл, які добре володіють англійською мовою, при університетах відкриті підготовчі відділення. Процедура прийому студентів максимально прискорена і спрощена. Вартість навчання в Австралії на 35-40% дешевше, ніж в Європі та США. Більшість австралійських навчальних програм за якістю нічим не поступається англійським, американським і канадським аналогам [2].

Висновки. Таким чином, на основі вищевикладеного, можна зробити висновок про те, що система вищої освіти Австралії пройшла шлях від декількох невеликих університетів до складної системи, яка складається з 40 університетів та 350 коледжів. Вищій освіті Австралії, яка базувалась на принципах британської системи, притаманні висока якість викладання, інтернаціоналізація, гуманізація освіти, самостійність студентів та значний акцент на наукові дослідження. Вважаємо, що перспективою подальшого вивчення є проблема інтернаціоналізації вищої освіти Австралії, оскільки країна є одним з лідерів в наданні освітніх послуг іноземним громадянам.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Зарубіжна система вищої освіти: навч. посібн. / авт. –упоряд. М. І. Гагарін. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 102 с.
2. Мосолова О.В. Система образования и подготовки кадров в Австралии /Мосолова О.В.// Юго-восточная Азия: актуальные проблемы развития.– 2015. – № 27. – с.134-142.
3. Barrigos R. The neoliberal transformation of higher education [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://marxistleftreview.org/articles/the-neoliberal-transformation-of-higher-education/> – Назва з екрану.
4. Harman G. Internationalization of Australian Higher Education: A Critical Review of Literature and Research / [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: https://federation.edu.au/data/assets/pdf_file/0013/221251/6-Internationalization-Harman.pdf. – Назва з екрану.

5. Higher Education in Australia. A review of reviews from Dawkins to today – Higher Education Funding in Australia, Department of Education and Training. – Canberra 2015. – 39 p.

6. History of Higher Education in Australia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.k12academics.com/Higher%20Education%20Worldwide/Higher%20Education%20in%20Australia/history-higher-education-australia>. – Назва з екрану.

7. Pattison P. Standards And Quality In Australian Higher Education / Pattison P. // Visions For Australian Tertiary Education Melbourne. – The University of Melbourne , 2017. – February. – С.101-110.

8. Student Numbers at Australian Universities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.australianuniversities.com.au/directory/student-numbers> – Назва з екрану.